

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelt, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Drukkers-Uitgevers:
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Naar een nieuwe psalmberijming? IV. (Slot). — Uit de Schrift: Toch op het Feest! (Matth. 26: 47b.). — Kerkelijk Leven: Prof. Hepp over de ziel. IV. Aanwezige deformatie. Kenmerken, die geen kenmerken zijn. Het conflict aan de V.U. en de Kerken. Het dieptepunt bereikt? Rondom den aanval van Prof. Hepp. — Even Parkeeren: De roman zonder held. — Pop. Wet. Schetsen: „Het Proces tegen Jezus van Nazareth.“ IV. — Geestelijke Adviezen: „In of van het Verbond“. IV. — Het Boek van de Week: Tusschen polder en sawah. — Muzikale Kroniek: Het Boek der Psalmen. II. — Perschoorw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Naar een nieuwe psalmberijming?

IV. (Slot)

Thans haast ik me naar het einde. Ik zal zeer kort zijn; want in een hoofdartikel kan men kwalijk ingaan op allerlei detailkwesties van polemischen aard; en onze lezers weten reeds, waarom voor ditmaal de plaatsing van Ds Haspers stuk in deze rubriek de eenige uitweg was, wilde ik hem (en ook mezelf) tegemoetkomen, wat den tijd der plaatsing zijner „nadere toelichting“ betreft. Ds Hasper zelf zal dus mijn kortheid wel niet als onbeleefdheid aanmerken.

Om bovengenoemde reden ga ik dan ook niet in op de kwestie van exegese of interpretatie, in gevallen als van Ps. 123, 87, etc. Op onderdeelen komt het niet aan. Ik heb slechts voorbeelden genoemd; Ds Hasper zal allicht toegeven, dat, ook indien zijn exegese van de zoeven genoemde psalmen juist mocht zijn geweest, er gevallen genoeg zullen blijven, waarin de één zoo, de ander zus beslist. Een aanwijzing ten overvloede van de juistheid mijner meening, dat een „nationale“ berijming gemeenschappelijk overleg vordert, en dat voor verkrijging van het „fiat“ van gereformeerde zijde een exegese uit gereformeerd gezichtspunt wel eerste conditie zal blijven. Dat in Psalm 123 de slaven en slavinnen („knechten“ en „maagden“) aan die van „De Negerhut van Oom Tom“ zouden herinneren, is door Prof. Noordzij nooit gezegd. Overigens interesseerde mij de kwestie, of deze dienstbaren rustig dan wel onrustig opzien naar de hand van heer of vrouw, omdat het gaat over een berijming. Prof. Valeten, die de verklaring-Noordzij blijkbaar vaker gelezen heeft, dan Ds Hasper mogelijk schijnt te achten, zegt: wij moeten niet treden in dergelijke onderscheidingen. Het lastige is evenwel, dat een berijmer het niet laten kan. En daarom was het voorbeeld van Psalm 123 (vertrouwen dan wel vrees) voor mijn gevoel typeerend; een berijmer moet de woorden van den tekst wel wat uitbreiden, en zeker moet hij ze parafraseeren. Hij kan dan ook daarin niet bevredigen, wie exegetisch van hem zou verschillen. Een argument, alweer, voor samenwerking in eenigheid vooral des geestes.

Die eenigheid in wetenschappelijk inzicht is tenslotte tegen veel meningsverschil een voorbehoedmiddel. Ook inzake de kwestie, of b.v. in Psalm 73 de „massa“ eenigszins verachtelijk de naam mag zijn, waarmee een dichter, van Gods Geest geleid en gedreven, zijn eigen kerk-genooten voor een groot deel aanduidt. Ds Hasper wil dat gedaan hebben, en zegt: die massa is de kerk niet. Wij antwoorden: tot op Pinksterfeest toe gold Israël als de kerk; en in deze „volkskerk“ was erg veel, dat niet leefde uit Abrahams geloof; doch zoo lang de kerk hen nog binnen haar grenzen besluit, mag men ze niet „massa“ heeten, zooals de aristocraat Jan-Publiek betitelt. Het komt ook hier weer aan op het kerkbegrip, en op den kijk, dien men op Israël heeft.

Wat de aanhalingen van een psalmwoord in het

Nieuwe Testament betreft. — Ds Hasper wil zich houden aan wat er (in den psalm) staat. Hij wil niet het oudtestamentische woord leggen onder het lichaam van een nieuwtestamentischen Elia of Elisa. Ik wil het evenmin, en heb dat ook duidelijk gezegd. Maar Ds Hasper vergeet misschien, dat een berijming nimmer volstaan kan, met door te geven „wat er staat“. Een berijming „doet“ er altijd „wat bij“ of „wat van af“. Dat kan niet anders. En dan móet de berijmer, als kind van het Nieuwe Testament, dankbaar gebruik maken van het feit, dat hij profiteeren kan van wat in het N. T. gezegd is over den inhoud van het Oude. De Schrift verklaart zichzelf. Een nieuwtestamentische plaats kan een aangehaalde oudtestamentische plaats nimmer vernieuwen; zoo althans zeggen we het op Schriftgeloovig standpunt. Daarom loopt alleen hier de kwestie over, of een berijming in strijd komen mag met wat in het N. T. staat. Naar mijn meening was dat bij Ds Hasper het geval, hier en daar. En daartegen ging mijn bezwaar. Ik vrees toch nog altijd, dat hier en daar tusschen Ds Hasper en mij een andere Schriftbeschouwing in geding is. Voor mij b.v. is de kwestie van Psalm 40 (lichaam toegerust, de ooren doorboord) niet uitgemaakt met een textcritische bizonderheid, noch met een verwijzing naar de Septuagint. Want een nieuwtestamentisch schrijver kan niet knoeien; zoo luidt mijn onbewezen, vooropgesteld axioma. En eerst als ik dat in het geloof vooropgesteld heb, wil ik verder luisteren naar textcritiek en wat dies meer zij.

Dat Ds Hasper voorts de intentie zou gehad hebben, Schriftgedeelten weg te rijmen, heb ik niet gezegd. Over intenties heb ik niet te spreken. Ik heb er wel op gewezen, dat b.v. in Psalm 2 messiaansche dreigingen en wraakoefeningen zijn weggereloucherd, hoewel ze in het N. T. (Openb. XII) terugkeeren, terwijl daarentegen een nieuwtestamentisch woord over „rust geven“ (vanwege den Messias) wel mee mocht doen in de vaststelling van het rijm van Psalm 2, hoewel het daar nergens in te vinden is. Temeer, waar Ds Hasper van het N. T. in andere gevallen zegt: het mag niet meedoen, verwonderde mij dat nog al. Als in Psalm 2 niets staat over het zachte juk, en den lichten last, maar over de wraak, die de Messias oefenen zal, dan moet men dit zoo laten staan. En overigens meen ik, dat Ds Hasper heelemaal niet „nieuwtestamentisch“ en dus anachronistisch behoeft te rijmen, om de messiaansche psalmen als zoodanig ook te laten schitteren. De Messias-gedachte ligt toch zelf al in de psalmen uitgedrukt? Hoe vaak zou men niet het woord „Gezalfde“ of „Messias“ zelf al kunnen indragen in het rijm, zonder daarmee den tekst geweld te doen, en toch met deze rijke vrucht, dat het lied dadelijk voor de kerk van heden gemakkelijker bruikbaar zou zijn?

Het spijt me oprecht, dat ik Ds Hasper, hoezeer ik ook zijn uitnemend werk blijf waardeeren, op dit punt niet geheel doorzichtig achten kan in zijn apologie. Den eenen keer zegt hij: ik heb alleen te maken met wat er staat, den anderen keer (als het gaat over de vloekpsalmen) zegt hij: ik heb enkele uitdrukkingen verzacht, anders kunnen de menschen niet meer meezingen, de menschen van tegenwoordig. Ik antwoord: laat ze het zingen dan maar nalaten; maar houd gij, bewerk, u aan wat er staat. Heeft Ds Hasper alleen de wraakpsalmen „verzacht“? Ik geloof het niet: ook Psalm 2 (waar het gaat over den wraakoefenden Messias) werd bewerkt, liever: omgewerkt, tot er vrijwel het essentieele (de wraak) aan ontnomen was:

Mij heeft Hijzelf het koningschap gegeven;
weest op Zijn woord en wijzen wil bedacht;
wie zich vernedert, vindt bij Hem het leven;
neemt op mijn juk, mijn last is licht en zacht!

Juist omdat de Gereformeerden de psalmen als Gods Woord eeren, en een preek over een tekst daaruit dan ook des te gretiger zal grijpen naar het lied, dat de preekstof vormde, zelf, juist daarom kan het ons niet toespreken, dat Ds Hasper verklaart: voor liturgisch gebruik heb ik enkele woorden verzacht. Een liturgie, die „harde“ woorden, welke het geloof aan den Geest Gods toeschrijft, niet aandurft, is losgeraakt van haar eigen dogmatisch fundament, en schaamt zich over wat zij in andere verbanden roemt.

Tenslotte aanvaard ik gaarne Ds Haspers verzekering, dat zijn Schriftbeschouwing de mijne gelijk wil zijn. Ik zal hier niet vragen, waarom hij dan toch met dat „H. V.“ is meegegaan, want het lust mij niet, die narigheid weer op te rakelen. Ik wil tenslotte, na deze uiterst korte beantwoording, hem van harte gaarne de hand drukken. Ik wil hem zeggen: ik geloof, dat gij veel kunt, en reeds heel veel hebt gedaan. Mijn critiek — maar dat weet ge al wel — was niet om af te stooten, doch om voor een ontijdig enthousiasme ons te bewaren. En voorts blijf ik met u hopen, dat er eens wat nieuws komen zal; ik zou het van harte toejuichen, als nog in uw en mijn leven die nieuwe berijming komen kon, al twijfel ik zeer: ik hoop, dat uw werk zeer goeden dienst zal mogen doen bij een meer nationaal georganiseerde poging, en ik verwacht, dat gij ook mijn critiek zult aanvaarden als van harte bedoeld, om ook in uw eigen leven en in dat van wie om u heen staan de herinnering wakker te roepen aan veel schoons, dat onze vaders hebben gezegd en gezongen van de psalmen als het Woord van God.

En overigens dank ik u hartelijk voor het present-exemplaar van uw mooie werk. Het gaat mee op reis, als ik hier en daar preek; maar als ik een „briefje“ schrijf, dan zal het nog het merk en cijfer van 1773 dragen. Het spijt me oprecht, dat dit niet alleen móet vanwege de kerkelijke orde, maar ook onvermijdelijk is, vanwege eigen bezwaren tegen uw werk. Niettemin, zonder hoop ben ik niet. Wie weet, wat er nog gebeuren kan, als God de praatjesmakers, en de lasteraars, en de achteraancomers, die om de kerk heen staan, beschaamd zal hebben, en de harten van hen, die weer met nieuwe kracht en in nieuwen stijl Hem zingen willen, zal hebben gesterkt tot het aanheffen van een nieuwen zang, die reeds uit eerbied voor de Schrift allang moest zijn begeerd, omdat de oude berijming het Woord van God te kort doet? Wie weet? Niet eeuwig zal de leugengewald den adem van Gods volk verstikken.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

Toch op het Feest!

„En met hem een groote schare met zwaarden en stokken, (gezonden) van de Overpriesters en Ouderlingen des volks“.

Matth. 26: 47 b.

Zal die tegenstander des Heeren slagen?
Zal het woord van het Sanhedrin bestaan, of dat van den Hoogsten Profeet en Leeraar?
We hebben hier het antwoord op die vraag.

Wat vijand tegen Hem zich kant,
Mijn Hand, Mijn onweerstaanbre Hand
Zal hem bekleen met schaamte en schand.¹⁾

Zoo sprak reeds de dichter profetisch van Davids grooten Zoon, en dat wordt ook nu weer bevestigd. Zijn woord bestaat en vindt zijn vervulling, terwijl de instrumenten van den vorst der

1) Ps. 132: 12 ber.